І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 143. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го ЛИПНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 29, 1958 No. 143. VOL. LXV.

АРМІЯ ВИПУСТИЛА 4-ГО АМЕРИКАНСЬКОГО САТЕЛІТА ЗЕМЛІ

„ЕКСПЛОРЕР 4-ий" — ЦЕ ПЕРШИЙ САТЕЛІТ ЗДА, ЯКИЙ КРУЖЛЯТИМЕ ПОНАД СССР

Ню Йорк. Випущений армією 4-ий американський штучний місяць Експлорер ч. 4 в суботу 26-го липня кружляє довкола Землі згідно з передбаченнями. В перших 30-ох годинах він відбув 16 кружлянь довкола Землі, потребуючи на одне кружляння 110.2 мінути. Експлорер ч. 4 літає понад СССР і понад ЗДА, але тут не можна буде його бачити в найближчих днях навіть при допомозі телескопів, бо він летітиме понад країною вдень. Радіові сигнали чути дуже виразно, як це стверджують і армія і фльота при допомозі своїх апаратів. І так армійська лябораторія у Форті Монмут, Н. Дж., повідомляє, що відбирає сигнали від Експлорера 4-го під час кожного його лету понад ЗДА. Смітсонська Астрономічна Обсерваторія в Кембріджі, Массачусетс, вияснює, що новий американський штучний Місяць не є ясніший від зірки 6-ої величини, який важко бачити без телескопа. Стверджено, що Експлорер ч. 4 передає ті наукові інформації про радіацію, яких науковці від нього вимагали. 4-го Експлорера випустила армія в 11-ій годині перед полуднем 26-го липня з Кейп Канаверал, Флорида, а повідомлення про його успішне кружляння появилося того ж дня дві і пів години пізніше. Четвертий американський штучний Місяць — це вже 7-ий людською рукою зроблений сателіт, який попав в орбіту Землі. З лябораторії Технологічного Інституту в Каліфорнії повідомлюють, що Експлорер ч. 4 облітає Землю впродовж 110.2 мінути. Згідно з дотеперішніми даними найменша його віддаль від Землі виносить 162.9 милі, а найбільша 1,373.3 милі. Науковці передбачають, що четвертий штучний місяць кружлятиме довкола Землі впродовж кількох років. Він кружляє над простором між 51-им ступнем північної ширини і 51-им ступнем південної географічної ширини. Всі три інші американські штучні Місяці кружляли на південь від 35-го ступня північної географічної ширини. Він є дещо більший від своїх попередників, бо важить 38.43 фунта (попередні важили коло 31 фунта). Дійсний сателіт важить 25.76 фунта (18.67 фунта інструменти і 7.50 фунта скринька), а 12.67 фунта важить 4-частина ракета. 4-ий Експлорер є 80 цалів завдовжки, як і його попередники. Він має головне завдання досліджувати сильну радіацію, яку ствердили попередні американські штучні місяці (Експлорери ч. 1 і ч. 3) і про яку досі малощо знали науковці. Щойно випущений Експлорер ч. 4 має 4 детекторські інструменти, більші як цигарки, які мають вимірювати енергію, кількість та місце походження тих частиць, які бомбардували попередні штучні сателіти. Ці досліди потрібні будуть для будови такого штучного сателіта, в якому могла б летіти людина.

ВИПУЩЕНИЙ АРМІЄЮ „ЕКСПЛОРЕР IV"

Ракета Юпітер-С (ліворуч), з допомогою якої відбулося випущення нового, четвертого вже, американського сателіта землі. Праворуч — одна з інсталяцій у 38-фунтовому сателіті для досліджування радіації в позаорбітних просторах.

ДОЛЛЕС ВІДБУВ КОНФЕРЕНЦІЮ З АДЕНАУЕРОМ

Канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер прощає державного секретаря Джана Фостера Доллеса після відбутої в Бонні конференції у справах Середнього Сходу.

У ЛОНДОНІ ВІДБУВАЄТЬСЯ З'ЇЗД ПРЕМ'ЄРІВ І МІНІСТРІВ 5-Х ДЕРЖАВ

Лондон. — Від понеділка 28 ц.м. відбувається у Лондоні конференція держав Багдадського пакту, до якого належать Англія, Туреччина, Іран, Пакистан і Ірак. — Цей останній не заявився ще офіційно щодо дальшого свого членства. Загально вважають, що Ірак заявить свій виступ з того союзу, що формально станеться з початком 1960 року, а фактично не братиме участи в бльоку вже віднтепер. На Лондонській конференції нема репрезентанта нового уряду Іраку тому, що ніхто з інших названих вгорі учасників ще не визнав того режиму. Зате в нарадах бере участь американський державний секретар Дж. Ф. Доллес, який прибув до Лондону вже в суботу пізнім вечером, безпосередньо після переведення розмов з західньо-німецьким канцлером Конрадом Аденауером і його дорадниками. Доллес мав нагоду окремо нараджуватися з прем'єрами Англії Геролдом Мекміллеєм, Ірану — Манухером Ехбалем та Пакистану — Малліком Фірозом Хан-Нуном. Турецький прем'єр Аднан Мендерес прилетів останній; в неділю пополудні. Названі середньо-східні прем'єри — за твердженням газет — оцінюють ситуацію після революційного перевороту в Іраку оптимістичніше, ніж це передбачав державний секретар Доллес. Головною темою нарад буде збереження надалі Багдадського пакту, як протисовєтського бар'єру на Середньому Сході, та становище, що його мають одностайно зайняти його члени супроти нового режиму в Іраку. Очевидно, що широко буде обмірковувана конференція, яка має зійтись в рямцях Ради Безпеки Об'єднаних Націй для справ Середнього Сходу. Державний секретар Доллес бере в конференції у Лондоні участь в характері „обсерватора", бо З'єдинені Держави туди формально не належать, належучи тільки до комісій того бльоку — військової, фінансової і проти підривних дій. При цій нагоді часописи висловлюють думку, що члени Багдадського пакту настоюватимуть, щоб ЗДА формально приступили туди. Найбільше стоїть цьому на перешкоді дуже неясне формулювання Багдадського пакту, внаслідку чого Конгрес міг би робити труднощі з затвердженням такого акту. Зате передбачується уділення збоку ЗДА більших гарантій безпеки особливо Іранові, який не зв'язаний з ЗДА ніяким союзницьким договором. Туреччина є членом НАТО, а Пакистан членом СЕАТО (Південно-азійського оборонного пакту), отож вони охоплені разом з Америкою системою колективної безпеки.

ЗДА і Західня Німеччина ствердили повну однозгідність думок

Бонн. — Державний секретар Дж. Фостер Доллес, який прибув до столиці Західньої Німеччини Бонну в суботу вранці в товаристві шістьох високих американських урядовців, відбув протягом суботи 26 ц. м. двократні довгі конференції з канцлером Конрадом Аденауером та його найближчими дорадниками. Ця нарада з'ясувала всі дійсності, які виринули між обома урядами у зв'язку з середньо-східною кризою. Вашингтон був заскочений — як пояснювали коментатори — майже одностайним і різким осудом, що його викликала на сторінках західньо-німецької преси американська акція в Ливані, а мовчанка в цій справі канцлера Аденауера давала зрозуміти, що він погоджується з цією критикою. Проте старий канцлер особисто вийшов назустріч Доллесові на летовище, щоб заманіфестувати своє приязне відношення до ЗДА і їх державного секретаря. Критицизм німців стосувався кількох пунктів: що ЗДА вислали війська до Ливану без попереднього порозуміння з НАТО, до якого належить і Німеччина, — що без порозуміння з західньо-німецьким урядом забрано з Західньої Німеччини контингенти американських військ для висилки на Середній Схід, що Західню Німеччину вжито як базу для морсько-летунської операції в Ливані, проти чого гостро запротестували Совєти. Західня Німеччина вважає, що НАТО і всі його бази, отже й американські в Німеччині, покликані для оборони Західньої Європи, а не будь-яких інших країн у світі.

Порівняння 7-ох штучних сателітів Землі

Ню Йорк. — Досі СССР випустив три свої Спутники, а ЗДА 3 Експлорери і 1 Венгард. Ось деякі дані про цих 7 штучних місяців, які з успіхом кружляли або кружляють довкола Землі. „Спутник ч. 1" — випущений 4 жовтня 1957, вага 184 фунти, 22.8 цаля в діяметрі, час одного кружляння — 96.2 мінути, найдальше від землі — 560 миль, найближче землі 145 миль, час існування — 3 місяці; „Спутник ч. 2" — 3 листопада 1957, 1,200 фунтів ваги, 19 стіп довгий, 4 стопи в діяметрі, 193.7 мінути, 1056 миль, 150 миль, 4.5 місяця; „Експлорер І" — 31-го січня 1958, 30.8 фунта, 6 стіп і 8 цалів довготи, діяметр 6 цалів, 114.5 мінут, 1587 миль, 219 миль, від 3-ох до 5-ох років; Венгард ч. 1 — 17 березня 1958, 3.25 фунта, 6.4 цаля в діяметрі, 134 мінути, 2466 миль, 405 миль, найменше 200 років; Експлорер ч. 3 — 26 березня 1958, 31 фунт, 6 стіп і 8 цалів довготи, 6 цалі в діяметрі, 115.7 мінут, 1,741 миля і 117 миль; 3 місяці; „Спутнік ч. 3 — 15 травня 1958, 2,925 фунтів, 11 стіп і 9 цалів довготи, 5 стіп і 8 цалів в діяметрі, 1,168 миль, 150 миль, коло 6 місяців; Експлорер ч4 — 26 липня 1958, 38.43 фунта, 6 стіп і 8 цалів довготи, 6 цалів в діяметрі, 110 мінут, 1,386 миль, 178 миль, кілька років.

Збільшені поштові оплати обов'язують вже від 1-го серпня

Вашингтон. — Поштовий департамент пригадує, що вже від 1-го серпня ц.р., це значить від п'ятниці, обов'язують збільшені оплати від поштових посилок. Нові оплати такі: звичайний лист 4 центи, поштові картки — 3 центи, лист летунською поштою — 7 центів, картка летунською поштою — 5 центів. Поштові урядові остерегли вже давніше, що адресати мусітимуть доплачувати до по-дуть належно оплачені, а як вони цього не схочуть зробити, тоді доплатити мусить той хто вислав посилку. Листи до Канади і Мехіко коштуватимуть по 4 центи, а листи до всіх інших країн — по 8 центів. Картки до Канади і Мехіко — 3 центи, до інших держав — 5 центів (а картка з заплаченою відповіддю — 10 центів). Летунські листи до Канади і Мехіко — 7 центів, картки — 5 центів.

Нова нота ЗДА виключила диктат Москви в справі нової конференції

Вашингтон. — През Айзенгавер переслав в минулу п'ятницю 25 ц. м. нову ноту Хрущову, яка — хоч втримана в куртуазійно -дипломатичному тоні — ясно виключає, що Совєти не можуть диктувати, коли відбудеться нова конференція „на вершинах", чи взагалі конференція для справ Середнього Сходу, хто в ній має участувати і які справи мають там заторкувати. Президент, пригадавши згоду Хрущова, щоб конференція для полагодження теперішньої середньо-східньої кризи відбулась в рямцях Ради Безпеки Об'єднаних Націй, евентуально з участю голів держав, підкреслив потребу, щоб сама Рада Безпеки визначила, кого з не-членів туди запросити. Також застерігся Президент проти того, щоб справу обмежувати до збройної інтервенції ЗДА й Англії в Ливані і Йорданії, бо тамошні „ситуації" — це тільки ізольовані прояви ширших проблем. На мою думку — писав Президент буквально — несталість миру й безпеки є у великій мірі наслідком легковаження, в стані якого опинилися малі країни. Цілю Об'єднаних Націй буде зайнятися специфічними інцидентами, що їх заторкуєте, в ширшому зв'язку. Поводитись інакше — були б сліпотою у відношення до наук історії". Президент пригадав при цій нагоді вислів самого Сталіна з весни 1939 року, в якому він дорікав Англії і Франції, що вони замалу увагу прикладають для захоронення цілости і безпеки країн, перестерігаючи, що воно доведе до війни, що й сталося. — Дату 28 липня ц. р. Президент визнав, як занадто швидку для ЗДА. Заявивши, що цією справою повинна надалі зайнятися Рада Безпеки ОН, — Президент дав цим зрозуміти, що він не буде в цій справі більш листуватися з Хрущовим.

Також англійський прем'єр Мекміллен в новому листі до Хрущова висловив ці самі думки, натаврувавши знову пропагандивні закиди, що ними орудує Хрущов. Зате французький прем'єр деГоль, у своїй ноті до Хрущова з минулої суботи підтримав радше первісну пропозицію Хрущова, щоб конференцію „на вершинах" відбути поза Об'єднаними Націями, в Женеві чи деінде. Нав'язуючи до пропозиції Хрущова, щоб запросити туди також Індію і „заінтересовані арабські держави", де Голь звертає увагу, що найбільш заінтересованими державами в справах Середнього Сходу є також Туреччина, Іран і Ізраїль. —

В ОН ІДУТЬ ПРИГОТУВАННЯ НАД НОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ У СПРАВІ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Об'єднані Нації. — Кінець минулого тижня був виповнений гарячковою дипломатичною акцією, зв'язаною з проєктом нової конференції „на вершинах" в рямцях Ради Безпеки ОН. Характер та успіх тієї конференції — твердять коментатори — залежатиме в першу чергу від складу її учасників, а не від місця та часу її тривання. Тому генеральний секретар ОН Гамаршилд найбільш часу присвячує устійненню шляхом переговорів, кого властиво Рада Безпеки повинна запросити до участи в її нарадах, так, щоб така конференція не перетворилася в „цирк", найбільш пригожий тільки для пропагандивних промов Хрущова. Американський амбасадор при ОН Генрі Кебот Лядж заповів свій поворот з короткого відпочинку на понеділок 28 липня ц. р. і він негайно конферуватиме з Гамершилдом. Поруч з тими членами конференції, що їх запропонував Хрущов, а саме: крім 11 членів Ради Безпеки — Індія і „заінтересовані арабські держави", мали б взяти в ній участь ще ті, що про них говорить де Голь у своїй ноті: Іран, Туреччина і Ізраїль. Південно - американські держави вимагають теж своєї репрезентації. За участю в тій конференції Ізраїлю висловився також західньо-німецький уряд.

Ірак проголосив нову конституцію

Багдад. — Іракські газети оприлюднили заяву речника нового революційного уряду генерала Абдула Карім ель Кассема, яка має силу тимчасової конституції до часу прийняття постійної конституції законодатним шляхом. Нова конституція гарантує приватну власність, рівність громадян перед законом, непорушність приватних помешкань, свободу віровизнання і незалежність судів. У тій заяві говориться широко про бажання уряду піднести добробут населення через розвинення природних багацтв Іраку при допомозі власних і чужих фінансів. Новий уряд запевняє, що він не вживатиме ніяких рекримінаційних заходів проти чужого капіталу і що бажає собі співпраці закордонних банків для економіки краю. Проголошений документ виготовило чотирьох міністрів теперішнього уряду і він уже має правну силу — твердять газети.

Плянують закінчити сесію 84-го Конґресу

Вашингтон. — Присутність американських військ в Ливані і запланована конференція „на вершинах" поставили під знак запиту можливість нормального закінчення поточної сесії 84-го Конгресу. Все ж таки, провідники Конгресу обмірковують плян закінчити сесію вже найближчим часом, з тим, що президент Сенату і спікер Палати Репрезентантів матимуть право скликати у випадку потреби чергову або надзвичайну сесію. Згідно з конституцією ЗДА сесію Конгресу міг би скликати теж і сам Президент ЗДА. Конечність закінчення сесії Конгресу подиктована передусім осінніми виборами до Конгресу, під час яких будуть вибрані 435 членів Палати Репрезентантів й одна третина сенаторів. Закінчення сесії мало б відбутися уже або 9 або 16 серпня після розглянення і вирішення найважливіших законопроєктів і полагодження всіх формальностей зв'язаних із поновним скликанням Конгресової сесії.

ЗДА не дали азилю польському морякові, який втік із корабля „Фрідріх Шопен"

Ню Йорк. — Моряк польської торговельної фльоти 24-річний Ришард Айбель втік із корабля „Фрідріх Шопен", який стояв в Ньюарку, Н. Дж., і старався дістати право азилю в ЗДА як політичний втікач. Він звернувся до виконного секретаря Польсько - Американського Допомогового Комітету Волтера Захаріасєвича в Ню Йорку, який радив йому добре обдумати свій крок. Айбель був кілька днів в Бостоні, Массачусетс, в своєї родини, і коли він вернувся до Ню Йорку, його заарештували агенти іміграційного уряду і відставили на польський корабель, який стояв при кінці минулого тижня в Брукліні, Н. Й. Представник Польського Допомогового Комітету протестував в іміграційному уряді і в генерального прокуратора Вільяма П. Роджерса. Нюйоркський окружний директор іміграційного уряду Джан Л. Мирф заявив, що його уряд мусить дбати про те, щоб чужі моряки не залишалися в ЗДА, бо їм прислуговує право тільки причалювати до портів цієї країни.

НА СОЮЗІВЦІ ЗАКІНЧЕНО ХЛОПЯЧИЙ І ЗАПОЧАТКОВАНО ДІВОЧИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В п'ятницю 25 липня ц. р. закінчився табір для хлопців у дитячій оселі на Союзівці, що тривав чотири тижні (від суботи 28 червня) і в якому взяло участь 38 учасників. Зараз же на другий день на цій же оселі започатковано табір для дівчат. На закінчення хлоп'ячого табору відбулася на травниковій площі між „Львовом" і „Києвом" прощальна ватра з різнородною програмою, виведеною молоденькими у ч а с н и к а м и. Відкрила цю ватру управителька Дитячої Оселі п. Апольонія Книш, яка у своєму слові підкреслила, що створення Дитячої Оселі на Союзівці є дальшим великим кроком у здійсненні широких плянів розбудови УНСоюзу в ділянці опіки над українською молоддю і її виховання в українському дусі, в почутті любови до української мови, молитви і пісні. В дальшому відбулися виступи дітей, які, зібрані коло ватри, вивели низку скечів, танків, збірних деклямацій та показів руханкової справности і відспівали декілька українських пісень. Із виведеної програми найбільше подобався зібраним численно гостям „Союзівки" збірна деклямація „Н а ш а Батьківщина" та пісня „Орли вже готові до лету", як теж дотепний скеч „Ракети". На імпрезі закінчення табору були приявні, крім батьків і численних гостей, гол. пред. Д. Галичин та гол. касир Р. Слободян.

Діти на оселі мають забезпечену духовну опіку та кожної неділі беруть участь у Богослуженнях, що їх відправляє вакаційний парох Союзівки Всч. о. Ярослав Кекіш. Минулої неділі, 27-го липня, була відправлена ще друга Богослужба, яку відслужив всч. о. д-р Євген Камінський з Едмонтону, Канада, який перебуває на вакаціях в замешканої поблизько Союзівки родини. П-ні Книш вважає відбутий хлоп'ячий табір за дуже успішний, що теж потвердили малі таборовики, які з жалем, а деякі і зі сльозами прощались з оселею. Між зголошеними до оселі дівчатками, як і між хлопцями, що покинули табір, є діти, однаково, як імігрантів, так і народжених в Америці батьків. П-ні Книш з нескриваним вдоволенням підкреслює факт, що в таборі діти швидко привикають до розговірної української мови. Табір відбувається під двома американським і українським прапорами, що їх кожного дня піноситься на високий машт перед будинком оселі.

В АМЕРИЦІ

● **Сенатська інвестигаційна Комісія** ствердила 36 випадків, коли американські комуністи всякими підступами старалися дістати закордонні пашпорти, щоб використати їх для ворожих американським інтересам цілей. Комісія знайшла докази, що американські комуністи, виїжджаючи з леґальними пашпортами, використовували своє перебування за кордоном для нав'язування контактів з комуністами інших країн, для ворожої Америці пропаганди та для шпигунської роботи. Сенатська комісія проводить це дослідження у зв'язку з рішенням Найвищого Суду, що приналежність до комуністичної партії не може бути перешкодою для одержання закордонного пашпорту.

● **Професор психології д-р Вільям Везе** із Ротґерського каледжу в Нюарку проголосив результати своїх досліджень над настроями пацієнтів зубних лікарів. Він стверджує, що чоловіки і жінки однаково реагують на маніпуляції дентистів і однаково — бояться.

● **11 учителів та опікунів** і 17 учнів с е р е д н і х шкіл брали участь в автобусовій прогулянці по теренах З'єдинених Держав, що її зорганізувала Вестмінстерська Фундація з Ітаки, Н. Й. Біля Лон Пайну в Каліфорнії автобус вийшов з-під контролі водія і розбився. Два учні згинули, а багато інших поранено, деякі дуже поважно.

● **Фірма Редіо Корпорейшен** у співпраці з військовим сиґнально - дослідним інститутом у Форт Монмавті в Ню Джерзі винайшла новий електронічний апарат, що створює „штучну тишу". Цей апарат вкладається в ухо і він дає можливість в довколишньому шумі вирізняти звернені до даної особи звуки.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Велику зустріч Українців Америки і Канади**, присвячену незалежности Української Народної Республіки, влаштовують в днях 2, 3 і 4 серпня ц. р. організації СУЖЕРО, ОДУМ і ДОБРУС. Зустріч відбудеться на оселі „Київ" біля Торонта в Канаді. В програмі передбачені промови і привіти запрошених політичних діячів, концерт і спортові змагання. В неділю, дня 3 серпня о год. 10-ій ранку буде відправлена архиєрейська польова Богослужба.

● **Українська Вільна Академія Наук (УВАН) у Канаді** одержала новий статут (чартер) і з днем 2 червня ц. р. стала заінкорпорованою установою. Згідно з новим статутом, УВАН може організувати наукові комісії, інститути, музеї, архіви, бібліотеки, видавати наукові праці, організувати фонди і т. д. Замість дотеперішніх 3-ох категорій членів, новий статут передбачає чотири: дійсні члени, члени-кореспонденти, члени - співробітники, почесні члени. Найвищим адміністративним органом УВАН є загальна асамблея дійсних членів, яка збирається кожних три роки. Одна з точок статуту обмежує число дійсних членів до 12. Всіх почесних членів УВАН може мати шість. В протилежність до дійсних членів, число членів - кореспондентів УВАН є необмежене.

● **Новим українським адвокатом у Торонті** став після закінчення університетських студій і складення адвокатських іспитів українець Павло Дем'яненко, син Григорія.

У СВІТІ

● **Над Бейрутом і цілою маленькою Ливанською країною** протягом двох годин хвиля за хвилею перелітали м и н у л о ї середи американські ескадрильї. Це була мирна маніфестація, розголошено в ливанській пресі і радіо, як „привіт ливанському народові". Водночас це була перестрога на адресу ворогів Америки.

● **У Багдаді, столиці Іраку,** юрби народу оглядають поруйновані й пограбовані вночі проти 14-го липня ц. р. будинки короля Фейсала II та прем'єра Нурі ес-Саїда, де їхні мешканці знайшли собі смерть з рук зревольтованих вояків. На подвір'ях тих домів, що ще недавно були символами влади династії Гашемітів, валяються цінні родинні пам'ятки, — пишуть американські кореспонденти.

● **В Неаполі на Сицилії** поліція протягом двох годин допитувала одного з „потентатів" злочинного підпілля, Чарльза Люсіяно, кілька років тому депортованого з Америки. Підозрівають, що Л ю с і я н о, якого вважають закулісовим керівником забороненої торгівлі наркотиками, мав зв'язок з таємничим з'їздом злочинних „промінентів", що кілька тижнів тому відбувся в містечку Апалячін під Ню Йорком. Люсіяно рішуче заперечує проти цього і заявляє, що він є невинною жертвою своїх заздрісних ворогів.

● **Княжна Марґарита,** сестра англійської королеви Єлисавети II, зробила прикру несподіванку канадійській поліції, приділеній для її персональної охорони. Розрізавши кілька днів тому символічну стрічку на відкритті нової греблі в Британській Колюмбії, княжна мала сісти до відкритого авта, щоб поїхати на відкриття пропам'ятної таблиці. Проте, вона до авта не сіла, а пішла пішки, залишивши поліційну охорону. Юрба захоплених глядачів негайно її оточила і провела до місця призначення.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сити і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ФАЛЬШИВА ЧЕСНОТА

Була колись така собі чужомовна книжечка під назвою „Так поводиться завжди, а так — ніколи". В цій книжечці, що трактувала про „бон-тон", на одній сторінці читач міг бачити рисунок, як поводитись в тих чи інших обставинах, а на другій сторінці — як не поводитись. Велику прислугу зробив би нашій спільноті дотепний автор-рисівник, який потрапив би приготовити подібну книжечку про поведінку в нашому суспільно-громадському житті. Справа бо в тому, що в цьому нашому житті починають щораз більше виараблятись і приматись своєрідні чесноти, які, правда, можуть бути дуже вигідні для байдужих та інертних одиниць, але які треба зарахувати до тієї самої категорії „чеснот", до якої в товариській поведінці належить, наприклад, спати за столом у гостях, чи, скажімо, довбати пальцем в носі або обтирати серветкою ніс.

Щоб не бути голословним, наведемо деякі приклади таких фальшивих чеснот в нашому суспільному житті.

Своєрідною чеснотою вважається у нас сьогодні бути безпартійним. Але безпартійність інтерпретується при цьому цілком фальшиво, бо утотожнюється її з повним відходом від суспільно-політичного життя. Партії і групи — це база демократичної системи, змагання та конкуренція між ними — це те, що американці називають „ентерпрайс" і що є одною з головних передумов прогресу і творчости. Належати до одної з груп-партій, яка найкраще відповідає нам своєю плятформою і яка чесно змагається за досягнення визначених нею цілей — не можна вважати якимось гріхом, а цілком оправдану нехіть і навіть боротьбу проти „партійництва", зокрема проти ставлення партії понад інтереси всієї спільноти, в жадному разі не можна вести зриванням та відступленням від своєї спільноти і її діяльности. Тим часом, з такої інтерпретації „безпартійности" дехто виробляє собі цілком фальшиву чесноту, під плащиком „безпартійности" чи навіть боротьби проти „партійництва", зриваючи із своєю громадою і спільнотою, відмовляючись від будь-яких пожертв, мовляв, „на партії не даю", ставлячи свою „хату скраю". Такі люди ще й пишаються цим, як „ліпші", бо — безпартійні.

Тим часом, кращим і кориснішим для спільноти є навіть „закукурічений" партієць, ніж такий асуспільний „безпартієць". Інше діло, що згадана вже „закукуріченість" деяких партій сприяє розвиткові такої асуспільної „безпартійности" та відкриває хвіртку для втечі від суспільного життя поодиноким людям.

Спорідненою з цим, але куди гіршою є ще й своєрідна *безнаціональність, що також поступово розвивається у фальшиву чесноту*. Починає витворюватись у нас уже своєрідний тип космополіта, який хоче піднестися понад українство і в ім'я такої „вищости" нехтує найкращими національними ідеями і традиціями. В думках, розмовах і діяльності такого космополіта щораз менше України і щораз більше „світу", а на ділі щораз більше порожнечі. На превеликий жаль, подібні тенденції спостерігається вже і в нашій літературній творчості, і в мистецтві, хоч, як відомо, майже всі клясичні архитвори стали архитворами саме завдяки своєму національному характерові. Інтернаціональний євнух навряд чи може створити щось таке, що могло б пережити його самого.

Таких і інших фальшивих чеснот, що приймаються і проявляються у нашому суспільстві, можна було б назвати більше. На щастя, вони ще не є загальні. Але на них треба звернути увагу, затаврувати їх і з ними боротися. Наша спільнота в цій країні створила величезні вартості і дала поважний вклад у всебічні змагання всього українського народу. Вартості творяться справжніми, а не фальшивими чеснотами, вони постають у змаганні й боротьбі ідей та концепцій, формуються в суперечності думок, в постійному русі. Крім того, кожне наше досягнення в цій країні тим більше й тривкіше, чим сильніший і виразніший український характер воно має. Український Народний Союз, сьогодні наймогутніша українська організація у вільному світі, може послужити на це найкращим і найвимовнішим прикладом.

Зайво повторювати і вказувати на те, в яких складних і грізних часах живемо, хоч і не завжди здаємо собі з того справу. Тільки справжніми й суворими індивідуальними й національними чеснотами, а не прикритими дірявим плащиком „вищости", філістерством і розгнузданістю, можемо вдержатися при житті і дати в нього свій вклад, а не попасти під його колеса і під ними згинути.

ПОХІД ПРОТИ „КЛІЩІВ"

У совєтській термінології на означення людей „неспівзвучних з епохою соціялізму" появляються нові терміни. Останнім часом масово повилазили на сторінки совєтських газет „кліщі". Досі було відомо, що кліщ — це комаха з родини павуківців, яка смокче кров теплокровних тварин. І звичайно рекомендувалось кліща, коли він вчепиться в руку чи ногу, не відривати, а помастити бензиною чи нафтою.

Совєтський кліщ — це зовсім інша комаха. Він, як читаємо в московських „Ізвєстіях", хвилює широкі верстви совєтських людей, бо дуже розпаношився і гальмує будівництво комунізму. Якийсь Чвань пише до редакції цієї газети: „Як боляче слухати зухвалі слова кліща: „Треба вміти жити", коли в ці слова вкладається підлий зміст": „Треба вміти красти". Отож, „Ізвєстія", орган Верховного Совєту СССР, підготовляють проти „кліщів" широкий і голосний похід. Треба — читаємо в цій газеті, — щоб „спекуляція", „хабарництво", „калим", „могорич", „блат" та інші подібні слова назавжди вийшли з лексикону нашого суспільства. А вийдуть вони не добровільно — їх треба вигнати.

Робітник Меджибізького промислового комбінату в Хмельницькій області, К. Раєвський, пише в листі до редакції про три „о", які характеризують совєтську державно-кооперативну торгівлю: „обмер", „обвєс" і „общот". Це значить, коли покупців у крамниці обдурюють на мірі, на вазі й на рахунку. „Якщо людині залазять у кишеню, — пише К. Раєвський, — і витягають 200 рублів, то це зветься крадіжка. А коли з неї в крамниці візьмуть 200 рублів лишку, то це зветься „общот".

Читачі в своїх листах нарікають на „недосконалість нинішнього законодавства". Очевидно, совєтських кліщів не бере ані нафта, ані бензина. Я. Коновченко з Харкова твердить, що з „кліщем" близько заприязнився рідний його брат-хабарник, який живе коштом „кліща". Обдурюючи покупців, „кліщ" не боїться, що його покарають. Ні, його просто перекинуть до іншої крамниці, і він діятиме там, як і раніше, бо пограбовані гроші ділить із своїм опікуном, що сидить на вищому щаблі совєтського суспільства.

С. Клаз з Евпаторії (Крим) повідомляє про якусь Тиртишник, директорку крамниці, яка свище на всі закони, бо має доброго приятеля в особі начальника відділу кадрів — філії НКВД, що існує при кожній установі. Ця мадам, „коли забракло цукру(!), заховала у себе цілий мішок цього товару; вона сміється з дописів у місцевій газеті, в яких розкривається її брудні махінації; не визнає над собою начальства".

Взаємовідносини між „кліщем" і хабарником ілюструє робітник В. Тучко зі Сталіно: „Недавно в крамницю коло станції Мушкетово прийняли продавчиню, але за кілька днів з невідомих причин звільнили. Як виявилось, директор крамниці звільнив її за те, що вона... замало давала йому прибутку.

Три „о" — коли обрахувати їх в маштабах України, на протязі, скажімо, одного лише року — це дуже багато мільйонів загорьованих рублів, витягнених з кишені селяни, робітників і інтеліґенції. А в переводі на „трудодні" — це цілі століття, відроблені на користь кліщів, хабарників та їхніх високих опікунів.

Совєтський хабарник — поняття неокреслене. Але в кожному разі це особа, наділена владою, здебільша з партійним білетом. Це люди з нової панівної касти — не тільки директори крамниць та начальники відділів кадрів, але також начальники районової та обласної міліції, директори великих підприємств, навіть такі особи, про яких жадна совєтська газета не насмілиться згадати.

Помічник прокурора УССР А. Петренко алярмує в „Радянській Україні" в зв'язку з масовим розкраданням і розтратами „соціялістичної власности". Особливо це помітно, пише він, у системі споживчої кооперації. Минулого року в самій лише системі Волинської обл споживспілки розкрадено товарів більше як на мільйон рублів. Керівники кооперації, заявляє прокурор, потурають розкрадачам і шахраям, переховують їх від суду, бо зв'язані з ними спільними інтересами, Куди вже далі: ревізори, основним обов'язком яких є перевіряти („ревізувати") споживчі товариства, „роблять перевірки поверхово, свідомо не виявляють фактів розкрадання товарів, а часто навіть сприяють розкрадачам".

Прокурор Петренко наводить приклад з села Смідича, Луківського району, де директор крамниці протягом двох років крав кооперативні гроші. За цей час переведено вісім(!) ревізій, але махінацій шахрая так таки й не викрато. А голова ревізійної комісії Станиславівської райспоживспілки Тимків, — пише прокурор, — під час ревізії на універсальній базі сам „привласнив" швацьку машину, а після того констатував у власноручно підписаному акті „благополучне положення" в крамниці. Таких випадків, коли ревізори навипередки з „низовими працівниками" запускають руку в кишеню совєтських громадян, прокурор наводить багато.

Похід проти „кліщів", звичайно, ситуації в совєтській торговельній системі не поліпшить. Зрештою, справа не в „кліщах" і не в їхніх опікунах в адміністративному та судовому апараті, і навіть не в ревізорах. Справа в тому, що в совєтських крамницях, особливо по селах і містечках, буквально всього бракує, що слово „дефіцит" ще й сьогодні найчастіше вживане в мові совєтського обивателя, дармащо Хрущов, як виходить з його заяв, ось-ось наздожене Америку. Значить, ціль походу проти „кліщів" — відвернути увагу совєтських громадян від справжніх винуватців, які сидять високо і далеко.

Очевидно, соціялістична економічна система, про яку любить пригадувати московський диктатор, що це вона дала можливість побудувати „спутніки", ніяк не може задовольнити народи Совєтського Союзу найконечнішими продуктами.

В. С-ко

Іван Кедрин

10-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

В днях 16-20 липня 1948 р. відбувалась в Авґсбурзі, в Західній Німеччині, перша сесія Української Національної Ради, на якій прийнято „Тимчасовий закон про реорганізацію Державного Центру УНР" з 10 червня 1948 р. побудований на законі про Тимчасове верховне управління і Державну Народну Раду з 12.11.1920. Таким чином в цих днях минуло десять років від тієї політичної події, яка закінчувала період внутрішньо-політичного хаосу в українському житті, що настав був з кінцем останньої війни.

Десять років дають вже деяку історичну перспективу, дармащо ще, може, завчасно давати остаточну оцінку. У підході до кожного рішення загально-національного характеру треба завжди мати на увазі два аспекти: причини, що його викликали, отже й безпосередню ціль, і реальні висліди в прямуванні до тієї цілі. Українське політичне життя під час останньої війни не могло бути здорове й нормальне. В підсовєтській Україні не існувало ніяких політичних партій, за вийнятком комуністичної, що була продуктом московської політичної думки і, в практиці, знаходилась під повною контролею і диктатом Москви. На Західній Україні всі леґально існуючі політичні партії саморозв'язались напередодні приходу совєтських військ, чи в найперших днях після того, у свідомості, що в нових умовинах нема для них можливости діяння, і в намаганні охоронити своїх членів від репресій за формальну приналежність до тих, Совєтами зненавиджених організацій. Ці партії не відновили своєї діяльности і під час німецької окупації в Україні та на еміґрації під час війни, тим паче, що німецькі власті виразно заборонили всім видатнішим партійно-політичним діячам вести будь-яку політичну роботу. Таким чином фактично керма української політики за останньої війни опинилась в руках революційної Організації Українських Націоналістів, політична верхівка якої перебувала була на еміґрації. Проте, вона зазнала важкого внутрішнього потрясення через розкол з початком 1940 року, а з закінченням війни стала перед новими ідеологічними й організаційними проблемами. Отож щойно на еміґрації після останньої війни почало знову організуватись і диференціюватись українське партійно-політичне життя.

Однак, перші роки були дуже невтішні. Відновили своє існування деякі давні наддніпрянські і західньо-українські партії, постали нові. Сам у собі природній парт-політ. поділ в українській еміґрації і зрозуміле міжпартійне суперництво виродились у шкідливе партійництво з нетолерантністю та затратою почуття реалізму.

Почалася жалюгідна міжпартійна гризня, в якій іноколи тільки дуже великі „специ" могли орієнтуватись, які властиво існують політичні партії, групи й організації, хто до них належить, які між ними істотні та які неістотні різниці і за що йдуть спори. Спроби завести лад в тому хаосі через покликання до життя Контактного Комітету 12-х політичних організацій, перетвореного згодом на Координаційний Український Комітет, тривали, властиво, понад два роки, аж до згаданого створення Української Національної Ради. Вона охопила була найважливіші партійно-політичні організації, поза якими, насправді опинились тільки гетьманці (Союз Гетьманців-державників). Однак, у 1950 році виступила з УНРади одна частина націоналістичного табору (з-під стягу С. Бандери), в 1957 друга (група полк. А. Мельника), при чому й третя група, яка в міжчасі відкололась від очолюваної п. Ст. Бандерою частини ОУН, популярно звана уґаверівцями, також туди не належала. Отож, нинішній стан такий, що Українська Національна Рада охоплює тільки соціялістичний і центровий національно-демократичний сектори українського громадянства на еміґрації, без представництва націоналістичного сектора. Нема й представників гетьманського табору.

Таким чином первісний задум і найперша ціль створення Української Національної Ради: устійнення суцільного, єдиного, українського зорганізованого політичного фронту й одної його назверхньої політичної репрезентації — як на нинішній день — не вдалися чи пак вдалися тільки дуже неповно. Українська політична консолідація, яка тріюмфувала десять років тому, сьогодні знову жде тільки на свою реалізацію. Нема такої одної всеукраїнської національної політичної репрезентації, яку визнавали б усі українські патріоти на еміґрації. Хоч ніякий політичний акт не знаходить в ніякому громадянстві схвалення від усіх без вийнятку його прошарків і груп, і хоч таке схвалення навіть не обов'язково потрібне для конструктивної і плідної праці для добра загальної справи, проте нинішнє партійно-політичне розпорошення серед української еміґрації є сумним явищем, а „кадовбовий" характер Української Національної Ради, що склався у висліді минулорічної 4ої сесії, з дальшою боротьбою проти неї різних груп, це безумовно неґативне явище. Воно шкідливе для всієї української справи, для поваги української репрезентації назовні, отож шкідливе і для тих, які не належить до УНРади, належать проте до спільного українського національно-політичного колективу поза межами України, із тими спільними для всіх цілями, якими є відновлення української народоправної державности на рідних землях.

Частинно внаслідок тієї партійно-політичної розпорошености, яка роздрібнює людські сили, енерґію і фонди, частинно внаслідок занепаду української грошової жертвенности і ще більше внаслідок важкої і трудної для української державно-

(Дальше на стор. 3-тій)

І. Світ

ДЖУНО — СТОЛИЦЯ АЛЯСКИ

У 1881 році мандрівник-шукач золота, француз з походження, Джуно, разом із своїми товаришами заснував невеликий хутір і розпочав мити золото в потічках, що бігли з гір у вузьку долину, яка зветься „Срібна Чаша". Неподалік було індіянське село, яке ще в середині минулого століття відіграло ролю у проповіді християнства.

З хутора виросло село, а з того села — місто Джуно, що в 1900 р. стало столицею Аляски. В 1906 р. сюди перенесено всі урядові установи з Сітки, столиці Аляски, коли вона належала Росії.

Тепер Джуно з околицями нараховує коло 10,000 населення і виглядає як модерне місто, з двома кінами, клюбами, понад двома десятками різних церков, з двома банками, багатьма крамницями, прекрасними морськими та авіяційними портами, звідки літаки летять аж до Фейрбенкса й Анкорейджу, найбільшого міста країни.

Влітї туристів обслуговують дві пароплавні лінії, а взимі кожного тижня приходять до Джуно пасажирський пароплав з Сеатлю і вантажні кораблі. Місто в швидкому темпі будується. Величезний тартак, деревообробна і форнірна фабрики постачають будівельні матеріяли. Запроєктовано целюльозну та паперову фабрики. У великому „колд сторейдж" переховується до 15 мільйонів фунтів риби, головно сальмон та галібат, яку в мороженому стані відсилаються до Сеатлю, а звідти розвозять по всій країні.

Коли пароплав з півдня наближається до Джастіно-каналу, що відділяє континент від о. Даґласа, праворуч видніє яскравобілий льодовець Таку, площею понад 200 кв. миль. Далі показуються гори о. Даґлас і дві величезні гори — Джуно та Робертс, у підніжжя яких розкинулося місто Джуно. Перед тим, як зайти до порту, пароплав пропливає біля високої греблі, насипаної з каміння, що його витягли люди протягом майже 40 років, видобуваючи з гори Робертс вкраплене в кварцових жилах золото. Тисяча робітників та іншого допоміжного персоналу працювали тут в безконечних тунелях на дві зміни, 6 днів на тиждень. Але після війни копальні переведено в стан консервації, бо видобування золота з гори вже не оплачується. Як спогад залишились на узгір'ях колосальні споруди, в яких каміння розбивалося і кришилося на дрібні камінчики, щоб потім з нього видобути хемічним процесом дорогоцінний метал.

Від вересня до початку липня вершки гір навкруги Джуно вкриті снігом. Взимі, перед Різдвом Христовим, мандрують батьки з дітьми через міст до о. Даґлас, залишають на шосі свої авта і лізуть на ці гори, щоб зрурубати найбільшу ялинку. Це однокий час, коли можна там зрубати дерево. Довелося й нам там життя і ходити до лісу. Одного разу забрели ми аж на верховину одної з гір, з якої в ясний морозний день видно було далекі, запорошені снігом ліси і сліпучі льодові простори затоки. Глесіер Бей і Джастіно Кенел. Незабутня картина прекрасної Аляски!

Вулички Джуно тягнуться в різних напрямах, достосовуючись до рельєфу місцевости. Написів, що то за вулиця і яка її назва — ніде не знайдете. Нікому це не потрібне, бо населення все те знає й без написів. Головні вулиці — Френкліна та Мейн — творять центральну частину міста. Перша тягнеться біля підніжжя гори Робертс, а друга понад самим берегом, біля порту, побудованого на дерев'яних палях, як і інші порти Аляски та Канади.

В добру погоду, яка є там рідкістю, бо взимі стужа чергується з дощами та снігом, всі джунівці виходять на вулиці. Кожний з вами вітається, навіть незнайомий. Тільки в дні, коли в порті стоїть пароплав, цей звичай обмежується тільки „своїми", бо джунівці одягаються трохи інакше.

Під вечір, коли є настрій, джунівці люблять їздити автами до Майка — це гарний ресторан у Даґласі, де можна зустріти знайомих, дістати прекрасну вечерю й послухати оркестру... Влітку їздять прекрасною дорогою до Амальґа, поблизу Иголбей, на березі Лін Канел, вкінці якого знаходиться знаменитий Скаґвей та новий порт Гайнес, звідки тягнеться віднога Аляскінського гайвею, що починається в Едмонтоні в Канаді, а закінчується в Фейрбенксі.

В околицях Джуно височіє дивної краси, прозорий, віковічний Мейденґален ґлесієр, що має сім миль довжини і понад дві милі ширини. Товщина його льоду досягає 500 стіп. Огорожа і написи перестерігають відвідувачів, щоб не ходили понад краєм, бо часом брили льоду відламуються. Кожного дня приїздить сюди вантажне авто, яке забирає лід для барів, бо він ліпший аніж з холодильника. Плянувалось навіть возити цей лід до Сеатлю, але не знайшлося достатньої кількости покупців.

Ціле літо і довгу осінь мешканці Джуно працюють на різних підприємствах, а від жовтня переходять на відпочинок до весни. На весні сотки моторових човнів виходять у море за рибою, спочатку на галібата, потім на сальмона.

Взимі, коли падає сніг, або свистить і дме з Таку вітер, на вулицях нікого немає. Лише таксівки розвозять джунівців по знайомих та друзях, з якими в теплих хатах проводять вони час. Тоді також буяє життя в клюбах.

Влітку, 4 липня, в день Незалежности всі джунівці на головній вулиці, де проходить карнавал, що закінчується на малій площі, де грають оркестри та виступають індіяни у своєму національному убранні. Під час такого карнавалу бачили ми на одному авті дівчат в різних національних строях, а серед них одну — в українському. Ми запитали ту дівчину, чи говорить вона по-українськи, і почули у відповідь, що одяг дала їй знайома українка. Це була пані Головка з Дітройту.

Пожежа — це в Джуно повна катастрофа, бо в такому випадку збудована з дерева хата звичайно згорає дотла. Але є в Джуно й великі кам'яні будинки, навіть на 11 поверхів. На гудки пожежної сторожі, яка складається лише з трьох осіб, поспішають члени добровільного протипожежного товариства. До речі, поліція в Джуно також складається лише з трьох осіб.

Є в Джуно школи, лікарні та першорядний шпиталь св. Анни, що його ведуть черниці. На узгір'ях Джуно весною ходять ведмеді, шукаючи поживи по городах. Влітку вони пасуться в лісах та на лугах, де є повно різних ягід. Тоді й джунівці на свята взувають ґумові чоботи і блукають по заллятих водою луках, збираючи ягоди. Взимі всю городину та овочі навіть картоплю привозять з Сеатлю.

Тепер джунівці ведуть активну боротьбу за те, щоб удержати столицю Аляски у себе, не дати перетягнути її до Анкорейдж. Це не тільки для них справа престижу, але й справа добробуту, бо державні та стейтові установи приносять чималі прибутки для місцевого населення.

Столиця Аляски має прекрасний федеральний будинок, де містяться пошта, суд та інші установи. На горі височіє білий дім з колонами, де мешкає губернатор. З того дому відкривається чудова панорама на Джастіно-протоку, на далекий Даґлас та на саме Джуно.

КОЛИ ПРИБУВАЄ СМУТОК...

Коли прибуває смуток,
Як повідь,
Зваливши загати, —
Темнішають хмари й тіні,
Тьмяніє річна глибінь...

Коли прибуває щастя,
Коли починаєш кохати, —
Здається, на землю від тебе
Лягає світліша тінь.

ЛІНА КОСТЕНКО

Київ, 1958

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(10)

На поміч умираючим братам

Уже протягом цілого 1932 року ходили у Львові вперті чутки, що на підсовєтській Україні — голод. Але ніхто, мабуть, тоді ще не освідомлював, наскільки ситуація серйозна й загрозлива. Щойно вістка про самогубство Скрипника стала для всіх доказом, що за Збручем твориться щось несамовите, і власне ця вістка спонукала до активного виступу українську поцейбічну суспільність в обороні загроженого життя українського народу. В середині липня 1933 р. на українському заході і на еміґрації відбуваються наради представників українського зорганізованого громадянства над трагічним становищем, в якому опинився народ в УССР, і творяться комітети помочі Україні.

У Львові за почином Української Парляментарної Репрезентації, себто українських депутатів до варшавського сейму й сенату, відбулася 16 липня 1933 р. вступна нарада представників центральних установ і організацій у справі подій на Україні. На цій нараді рішено створити громадський комітет і вибрано комісію, яка мала підготовити цю справу. Коли комісія пересела підготовчу роботу, президія Української Парляментарної Репрезентації скликала другу нараду на 25 липня 1933 р. В цій нараді взяли участь представники 44-ох політичних, наукових, культурно-освітніх, економічних та інших головних установ і товариств. Нарада вирішила почати негайно працю в обороні загроженого існування широких мас українського населення в УССР. Для цього створено Український Громадський Комітет Рятунку України, який став немов централею для всієї політичної й харитативної акції в зв'язку з Голодом. Комітет очолював д-р Дмитро Левицький, голова УНДО і Української Парляментарної Репрезентації. Практична робота спочивала в руках Ділового Комітету під керівництвом Василя Мудрого, як голови, Мілени Рудницької і Володимира Дорошенка, заступників голови, Зиновія Пеленського, як секретаря.

Згідно з інструкціями Ділового Комітету і під його керуванням, постала в Галичині мережа повітових і місцевих комітетів рятунку України. Також комітети, що зорганізувались поза Галичиною, визнали здебільшого львівський комітет за керівний орган і координували з ним свою діяльність. Навіть у Гельсінках, в далекій Фінляндії, українська колонія, що складалася з утікачів із соловецької каторги, відбувши збори в справі голоду на Україні, схвалила резолюції, якими приєдналася до акції Українського Громадського Комітету у Львові. До Громадського Комітету не приступили галицькі радикали і соціял-демократи; вони заснували самостійний комітет під назвою Спільний Комітет УСРП і УСДП.

Першим актом діяльности львівського Громадського Комітету було видати відозву до українського народу, яку підписали 44 головні крайові організації Галичини, що об'єднували фактично загал свідомого й активного галицького громадянства.

Ще перед появою в пресі відозви Громадського Комітету Митрополит Шептицький, з усім Єпископатом Галицької Церковної Провінції, видав звернення „до всіх людей доброї волі — в справі подій на Великій Україні", в якому просив „усіх християн усього світу, всіх віруючих в Бога, прилучитися до цього голосу протесту та болю і розповсюднити його в якнайдальші країни світу". Виступ Українського Єпископату викликав голосний відгук за кордоном: чужинна преса передрукувала його або передала його зміст, а віденський архиєпископ, кардинал д-р Теодор Інніцер, під впливом цього виступу, звернувся з закликом до культурного світу, „передусім до тих світових організацій, що працюють на службі гуманности й справедливости, щоб, заки ще не пізно, започаткувати діло помочі для мільйонів людей".

Львівський Діловий Комітет видав низку обіжників і комунікатів з інструкціями, як творити повітові громадські комітети, як переводити протестаційну акцію, як збирати й надсилати до львівської централі листи з підсовєтської України, як списувати протоколи з утікачами, як переводити збірку грошей, збіжжя і одягу, як збирати літературу про Голод і всі матеріяли з діяльности комітетів, напр., брошури, летючки, резолюції зборів тощо.

День 29 жовтня 1933 року був проголошений днем всенаціональної жалоби й протесту. Програма цього жалобного дня була така: вранці Богослужби в усіх українських церквах в намірінні українського народу, потім публічні віча і збори в усіх громадських установах. День національної жалоби був також днем посту і жертвенности на організацію акції допомоги та на саму допомогу.

Громадский Комітет видав дві брошури: Василя Мудрого „Лихоліття України", в якій змальована національна й господарська політика Москви, що привела до голодової катастрофи України, та Андрія Жука „Рятункова акція для Великої України", з оглядом діяльности Комітетів Рятунку України.

Слід ще згадати, що протестаційна акція на західньо-українських землях мала також одну льокальну політичну ціль, а саме вона провадилася під гаслом ліквідації так званого радянофільства, себто тих політичних течій і організацій, що орієнтувалися да УССР, як на форму української державности. На зборах схвалювано резолюції з вимогою „цілковитої ліквідації роботи московсько-большевицьких прислужників". І справді, літо 1933 року було поворотним пунктом у політичних настроях тої частини західньо-українського громадянства, серед якої мали досі впливи комуністичні партії Сель-Роб правиця та Сель-Роб лівиця і комунізуюча Партія Праці. Під впливом подій на підсовєтській Україні деякі політичні діячі зірвали з названими партіями, про що повідомляли громадянство прилюдними заявами. Був навіть випадок самогубства: Микола Стронський, колишній УСС, урядовець совєтського консуляту у Львові, застрелився 3 серпня 1933 р. на знак протесту.

10-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

(Закінчення зі стор. 2)

політичної праці за кордоном міжнародної коньюнктури — діяльність УНРади мусить бути скромна, далеко не така, як її хотілося б бачити і як її хотіли б вести самі її керівники. Засяг праці Державного Центру УНР за кордоном міг би бути величезний, якщо взяти під увагу і зв'язок з рідним народом, в Україні, і співпрацю з українськими громадами в різних країнах широкого світу, і інформаційно-пропагандивну роботу на чужинецькому ґрунті, і дипломатичну службу в країнах, ворожих Совєтам, і науково-теоретичну підготову на час, коли прийде пора на відбудову рідної державности. З усього цього величезного комплексу проблем і практичних справ — можна вихоплювати тільки деякі справи, можливі для практичної полагоди в існуючих реальних умовинах.

Зате дійсна вартість Української Національної Ради, як складової частини Державного Центру УНР на чужині, у тій ідеї, що її вона репрезентує, у тій політичній концепції, яку вона символізує. Український Державний Центр, що складається з президента в екзилі, Виконного Органу УНРади і самої УНРади, є символом тієї української держави, яка існувала на рідних землях до часу окупації її ворогом. Це не значить, що члени і прихильники Державного Центру захоплені всіми без вийнятку сторінками історичного тривання Української Народної Республіки, і тим паче не значить, що вони хотіли б завернення історичного колеса на 40 років. Однак, Державний Центр і його УНРада чітко окреслюють сучасний український національно-державний світогляд, чітко кристалізують українську політично-державну програму, як ту єдину, яка повинна настати після розвалу єдиної совєтської Росії, і ту єдину, яка має шанси постати внаслідок існування у всьому світі великого змагу між комунізмом і демократією. Покищо не існує ніякої іншої, кращої ідеологічної плятформи, яка могла б об'єднати всі конструктивні національні сили.

За часів існування УНРади померли найчільніші її діячі старшої ґенерації — президент Андрій М. Лівицький, перший голова УНРади Борис Іваницький, два перші голови Виконного Органу — останній прем'єр уряду в Україні Ісаак Мазепа і видатний галицький діяч д-р Степан Баран. На ніякій еміграції наступники не всилі на 100 процентів заступити попередників. За тих десять років переживала УНРада чимало криз, із яких деякі були насправді зайві. Було багато помилок, бо не могло їх не бути. Але були й конструктивні зусилля, на які не можна закривати очей, було і є тверде бажання — зберегти нитку, що в'яже сучасне лихоліття в Україні з державним минулим і державним українським прийдешнім. За тих десять років українська політична думка не стоїть на місці. Заснування Української Національної Ради десять років тому і тривання її по нинішній день, без уваги на всі критичні голоси й застереження, підтримало ту базу українського політичного думання, що її створили акти 22 січня 1918 і 1919 року. Український державний традиціоналізм і український державний патріотизм та почуття леґалізму влади все ще настільки кволі, що треба такої установи, як УНРада. Але треба, щоб та установа була сильна, суцільна, щоб вона була дійсно консолідаційним центром. І цього можна їй в її десятиріччя бажати.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Школа Українознавства Т-ва „Рідна Школа" в 1957-58 шк. році

Біжучий шкільний рік був черговим етапом росту нашої школи. В цьому році відвідувало школу 173 учні. Школа мала 8 кляс; учительський збір складався з одинадцяти членів. Болючою втратою для школи була смерть бл. п. проф. Володимира Павлусевича, визначного знавця української мови і літератури, знаменитого педагога, письменника і поета (17. 3. 1958.). Праця в школі йшла по лінії інструкцій Шкільної Ради при УККА, при чому поступово впроваджувано в життя програмові зміни, що заіснували в зв'язку з реорганізацією цілої шкільної системи з 8-мо на 10-ти згл. 11-ти клясову.

Впродовж шкільного року учні влаштували такі імпрези: Листопадові Роковини (9. 11. 57.), виставку „Різдвяної Казки", сценічного образка пера В. Радзикевича (12. 1. 58.), Свято Соборности (1. 2. 58.) і Шевченківські Роковини (19. 4. 58.). На закінчення шкільного року, дня 7. 6. 58. молодь школи відбула виховну імпрезу в Городі Української Культури, що є гордощами нашої клівлендської громади. Імпрезу відкрив проф. Г. Голембйовський, подаючи до відома молоді історію повстання Городу та його значення для української спільноти. Потім молодь зложила вінки під пам'ятниками І. Франка, Володимира Великого і Т. Шевченка. Крім того перед пам'ятником Володимира Великого проф. Р. Чучкевич виголосив промову, підкреслюючи вирішальну ролю того володаря у творенні українського ідеалу Соборности. На закінчення свята молодь під орудою п-і О. Дубової відспівала під пам'ятником Шевченка пісню „Думи мої". Рік шкільний закінчено дня 14. 6. 58. Службою Божою та роздачею свідоцтв.

На доручення Шкільної Ради при УККА, дня 17. 5. 58. візитував школу інспектор п. І. Білоус. Відпис повізитаційного звіту, що зберігається в шкільних актах, виказує, що наша шкільна влада з признанням стверджує високий рівень знання молоді і тим самим правильно оцінює безмір муравлиної праці, що її вложив учительський збір школи у виховно-навчальне діло.

М. Б. Ж.

Бостон, Масс.

Свято, яке відбувається тільки раз в житті громади.

Бостонська Православна Громада довершила великого діла.

Дня 22 червня біжучого року наша громада святкувала величаве, історичне в повнім розумінні цього слова свято, бо кожне добре діло, кожний добрий почин, особливо такий, як будова святині на молитву Богові, додає нову цеголку до історії життя нашої спільноти на американськім континенті.

Бостонська Православна громада у згаданому дні посвячувала наріжний камінь нової церкви, що її будують і завершують уже банями. На цю церемонію прибув Впреосвященний архиєпископ Мстислав. Вітали Владику перед церквою численно зібрані вірні і вийшла йому на зустріч теж дітвора з Недільної Школи.

При вході до Церкви вітав Владику хлібом і сіллю голова громади Данило Бортник. В середині Церкви вітав ВПреосвященного прот. о. І. Данилевич, місцевий парох, а хор проспівав пісню „Царю небесний". Службу Божу відправив Владика в сослуженні чотирьох священиків, прот. Л. Весоловського з Ню Йорку, прот. І. Данилевича, настоятеля парохії, прот. С. Біляка з Вунсокет і прот. Ф. Ломанова з Бостону. Церков була заповнена членами громади та симпатиками. До Служби Божої співав Церковний Хор під управою Антона Пащака. Зібрані вірні молилися, щоб Господь допоміг довершити святого діла на славу Богові і Україні, та щоб вислухав наші благання і визволив нашу Україну з-під московського ярма.

Після урочистої Служби Божої в старій церкві, довершено посвячення наріжного каменя Церкви Св. Ап. Андрія Первозванного, що її саме тепер наша громада будує. Досі вже збудовано мури, вицементовано величаву залю під церквою, і вже кладуть бані. Церкву будується в одній з найкращих частин міста Бостону на високій горі. Місцем положення і виглядом вона буде нагадувати катедру св. Ап. Андрея в Києві. В посвяченні наріжного каменя взяли масово участь, як ніколи досі, наші громадяни, різного віровизнання чи партійного переконання. День був дуже гарний, соняшний, справді урочистий. Після посвячення каменя відбувся спільний обід в міській залі. Під час обіду приявні зложили яких 7,000 дол. на дальшу будову церкви. Досі на закуплення землі і на будову члени парафії зложили понад 150,000, а на закінчення будови потрібно майже ще раз стільки. Треба сподіватися, що наші громадяни, які є дуже жертвенні, при різних нагодах цю суму зложать, і напевно теж допоможуть люди зпозамісцевих громадян. Громада одинока в Бостоні, що протягом свого існування зложила кількадесят тисяч на різні народні цілі, тому має моральне право просити всіх щирих українців про поміч в її ділі. Голова комітету для збирання пожертв п. П. Мороз розіслав тисячі карток з малюнком, як має виглядати наша церква по закінченні. Всі чесні українці, що дістали такі картки, сподіваємося, пришлють свою пожертву. Хто скільки може. Всіх жертводавців будуть згадувати під час Служб Божих. Церква Православна в Бостоні буде відчинена для всіх на молитву за Україну і наш тяжко страдальний народ.

М. Давискиба

Балтімор, Мд.

Річний попис учнів УМІ

Балтіморський Відділ УМІ, що веде клясу фортепіяна та навчає теоретичні предмети, закінчив свій четвертий шкільний рік пописом своїх учнів, що відбувся в церковній залі, в неділю, 22-го червня ц. р. В пописі виступали: Богдан Булавка, Лідія Баб'як, Петро Курилас, Ліліяна Шав'як, Олександер Траска, Дарія Поліщук, Олег Булавка, Марія Хмілевська, учні років від підготовчого до 4-го нижчого включно. Першу частину програми виповнили твори Байєра, Шінґелера, Кеттерера, Рігіні, Конконе, Шпіндлера, Кренцліна, Куляу, Генделя, Шумана, Шуберта, Бетговена. Друга, українська частина програми попису була присвячена творам таких українських композиторів як Барвінський, Н. Нижанківський, Фоменко, Косенко, Савицький, Безкоровайний, Беркович, Рожавська, Соневицький, Золотарів. У сольові точки попису були вплетені два дуети.

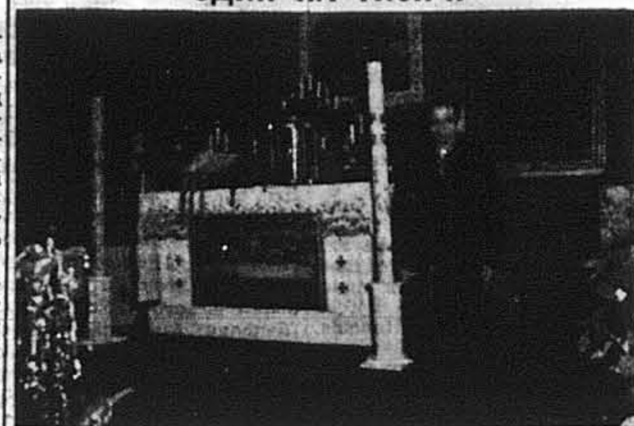
Під музичним оглядом — програма та її виконання — був це один із кращих та сильніших пописів Відділу. Учні, завдяки своїй пильності та завдяки великій дбайливості і строгій вимогливості своєї вчительки, значно музично підросли, що з приємністю ствердили численно зібрані на пописі слухачі. Старші учні Відділу вже відомі балтіморцям не тільки з своїх давніших пописів, але й теж з своїх удачних виступів у національно-громадських імпрезах Балтімору минулого і цього року. В програмі навчання балтіморський Відділ УМІ присвячує велику увагу творам українських композиторів і, як показав останній попис, українська музика доходить до сердець учнів Відділу та захоплює їх. Це одна з найбільших користей, що їх балтіморська молодь черпає з української музичної школи.

Пописи учнів балтіморського Відділу УМІ вже здобули собі традицію милої, культурної розваги. Ці пописи завжди дбайливо підготовані, а добірна програма, зокрема з ділянки української музики, дає слухачам неодну духову насолоду, а крім того бадьорить їх ще й радість з факту, що між українською молоддю росте теж і музичний нарибок.

Вдячні учні піднесли своїй вчительці, що є рівночасно керівником Відділу, п-і проф. Лідії Шав'як, китицю рож, а після попису о. Петро Мельничук промовив до зібраних декілька слів на тему: „Вправа вирізьблює майстра".

Б. М-ський

ОДИН НА ТИСЯЧІ



Микола Мельник біля одної із своїх церковних фундацій

Микола Мельник — скромна, незнана особа. Хто він є? Українець, замешкалий на давнтавні Ню Йорку, парохіянин при церкві св. Юра, працюючий як помічник різника, а сьогодні тимчасово безробітний. Микола Мельник родом з Коломиї, де народився 22-го вересня 1914 року. Тут проживав до часу, коли з польської армії разом з іншими полоненими вояками дістався до Дахау, Німеччина, а опісля приїхав до Америки в 1951 році. Чому сьогодні є поміщена його знимка, і ці дані про нього? Він ще живе, не є вибраний членом важного комітету, а навпаки, є майже незнаний у широкорозкинених українських громадах. Читайте далі.

Микола Мельник лишає по собі майже неймовірні сліди свойого великого жертвенного серця. Рідко трапляється людина, котра, затурбована потребами для добра українського нараду, української молоді, видає з себе не тільки журливу молитву за її долю, але складає великі суми гроша на потреби народу. Такою людиною, відданою, та жертвенною, є Микола Мельник.

Ось це є матеріяльні жертви, що їх склав Микола Мельник від 1951 року в Америці, працюючи як помічник різника в склепі Горн і Гардарт: дол. 100.00 на українських інвалідів УПА через Католицький Комітет; дол. 100, на Духовну Семінарію у Вашинґтоні; дол. 100,00 на українські сироти сиротинця Сестер Василіянок у Филаделфії; дол. 1,000.00 на українську католицьку церкву в Клифтон Гайтс; дол. 200,00 на українську катол. церкву у Меннвил; справив кивот за долярів 500,00 в Аллентавн; справив Всеночник за дол. 125.00 до церкви в Аллентавн; справив свічники за дол. 100. до церкви в Аллентавн; пожертвував дол. 2,000.00 на меморіял до величавої української школи св. Юра в Ню Йорку; позичає других дол. 2,000 на викінчення будови нової школи; безнастанно жертвує менші жертви по 5-10 дол. на численні українські і церковні потреби. Микола Мельник в часі побуту в Америці від 1951-го до 1957-го р. зложив на різні потреби долярів 6,550,00, не рахуючи менші пожертви, котрі виносили додаткові сотки долярів. За 6 років в Америці при скромній праці у ресторані на тижневій платні в сумі дол. 50,00! Який добробут є в цьому краю, коли можна так жертвувати і ще мати вистарчаючі гроші на життєві оплати! Яка світла жертвенність цього скромного, без вищої освіти, українця Мельника! Чи не принукує до застанови тих, що багато вище заробляють, а мають стільки оправдань чому не можуть дати свою пожертву на потреби Церкви, школи чи народу? Діла Миколи Мельника не тільки фінансово великі і шляхетні, але в нього є благородне серце на людську нужду.

Перед приїздом до Америки утримував власним коштом хлопців з УПА в Німеччині. В одному часі харчував, одягав і переночував 250 хлопців! Скільки з цих пам'ятають з вдякою, коли Микола Мельник старався про них? Чи не забутий він ними сьогодні? У Ню Йорку, перетримав у своїх кімнатах бідного, котрий мав поломані ноги і кого відцурались усі — і цей був у Мельника довгі місяці без цента видатку. Свого часу, з початком цього року, Василь Малий, маючи побиті ноги від наїжджаючого авта, був відвезений міськими властями до шпиталю. Микола Мельник знав тільки, що Василь Малий десь пропав, шукав його аж доки не віднайшов, і разом в товаристві Леоніда Короля чекав до півночі у шпиталі, щоб поробити відповідні заходи в користь покаліченого Малого. Опісля часто відвідував хворого, а від квітня прийняв хворого до себе на перебування.

Це скромний образок з творчого життя Миколи Мельника, що, хоч не обдарований надзвичайними здібностями, стає справжнім українським філянтропом; справжнім християнином, зажуреним долею своїх земляків; щирим українцем, котрому доля свого народу лежить на серці. Хто каже, що ми не маємо своїх меценатів? Шкода тільки, що Микола Мельник один на тисячі!

Н. Н.

● **23-річна моделька Зельба Мельба Беннет** з Санта Моніка в Каліфорнії зажадала від телевізійного артиста Гю О'Бріяна відшкодування у висоті $65,177 за те, що вона, бороняčись проти його напасливих любовних залицянок, упала зі сходів і покалічилась. Позваний заперечує свою вину.

● **Від часу Берлінської бльокади** в 1948 році — найбільший „летунський коридор" проведено в Йорданії, де протягом двох тижнів великі транспортові літаки „Ґлобмастер", а опісля військові вантажні літаки „Геркулес" перевозили вдень і вночі ґазоліну до Амману, по 12 тонн в кожному літаку. Минулої середи до порту Акаби приплив англійський 12,000-тонновий танкер з газоліною, де вже чекали на нього 120 великих автоцистерн.

● **У Форт-Лівенворті** в Канзасі виконано присуд вмерти, проголошений військовим судом, проти 29-річного вояка Абрагама Томаса, який, перебуваючи в Німеччині, убив 1954 року в Гестгофені двох американських вояків і дві німкені.

● **У Москві** коштом совєтського уряду вставлено 275 шиб, вибитих демонстрантами в п'ятницю минулого тижня, та змито плями чорнила на фронтовій стіні будинку.

● **Совєтський уряд**, щоб дещо осолодити закордонним дипломатам у Москві їх гірку долю, віддав їм до диспозиції ловецькі й рибальські терени над так званим Московським озером, за 80 миль від столиці СССР.

Українські винаходи й патенти

(На музейну виставку зголошувати до 31 вересня 1958 р.)

Український Інститут Америки повідомив недавно в пресі про свій намір улаштувати Музейну Виставку українських винаходів і патентів. Показалося, що реченець треба пересунути і дати довший час до надуми. Новий реченець устійнено на 31 серпня 1958.

Досі, свою участь зголосило сім винахідників, в тім і два два індустріялісти, які готові передати відповідні документи й матеріяли для Музейної Виставки.

Між запитаннями переважає проблема, де і як здобути капітали для урухомлення виробу патентованого винаходу.

Між зголошеними є такі учасники, що їх винаходи досі не були патентовані. Комісія постановила, що на виставку будуть приняті виключно такі винаходи, що вже були патентовані. Це важливе тому, щоби не постали пізніші спірні питання.

На останніх нарадах Комісії, 2-го липня, розглянено всі зголошення та ухвалено формуляр заяви, яку повинен виповнити і підписати кожний учасник. Членами Комісії є пп.: О. Балабан, Р. Білинський, Т. Джус і М. Яримович.

На виставку можна зголосити й такі винаходи, коли патент не належить українськфкому винахідникові, але якійсь фірмі або спілці.

З уваги на значення музейної виставки українських винаходів у вільному світі Шановні Читачі, що знають такого українця, що має свій винахід, зволять написати про те до Комісії для зясування справи.

Комісія для влаштування Музейної Виставки Українських Винаходів і Патентів

З нових видань

Проф. д-р В. Стецюк: Історична граматика латинської мови. Частина II. Морфологія, УВУ. Мюнхен-Ню Йорк 1953. 600 стор.

Поява другого тому „Історичної граматики латинської мови" в виданнях Українського Вільного Університету в Мюнхені це черговий доказ живучости українсської Альма Матер на еміграції й доцінювання праці її професури. Д-р В. Стецюк — професор клясичної філології в УВУ, хоч і проживає тепер „на відпустці" в Америці, проте не тратить контакту з університетом і дбає про забезпечення кандидатів своєї наукової дисципліни в наукову літературу й підручники в українській мові.

Сама праця це продовження першого тому, що появився в 1949 р. й обхоплював історичну фонетику латинської мови. Другий том, що появився в 1958 (й чомусь носить дату 1953?) обхоплює словотвір і флексію в історично-порівняльному освітленні. Метода автора, якою він представляє матеріял, на високому науковому рівні: даючи документовані мовні факти з клясичної латини, він впорядковує їх відповідно до граматичної категорії й дає широке історично - порівняльне тло, притягаючи до цього індо-европейські слов'янські мови, в цьому останньому випадку й дані української мови. Це — поскільки нам відомо — перша порівняльно-історична граматика латинської мови, що бере до уваги й українські мовні факти. Автор широко використав відповідну літературу й дав струнко побудований твір, що крім науковости визначається легкістю викладу й як мога краще відповідає вимогам університетського підручника.

Коли йде про деталі цієї праці, то тут насамперед треба з подивом віднестися до технічної сторінки книжки — є це 600 циклистилевих (міmeографічних) сторінок великого формату, надрукованих чітким прекрасним друком і зшитих у формі вигідної для користування книги.

Автор включив дуже багато нового матеріялу в граматичні пояснення. Деякі з них узяті з пізньої середновічньої латини, зокрема назви таких країн як: Руссія — Россія, Украінія — Україна, Полонія, Богемія та ін. Коли йде мова про нашу національну назву, то треба жалкувати, що автор ближче не зайнявся морфологічною будовою назви Україна — Украінія, зокрема ж її кінцевим закінченням -а та, -ія. Як відомо, ці різні назви стали основою для різних західньо-европейських мов, де й до сьогодні пишеться різно наша національна назва. Частково ми дали пояснення цих питань у праці „Слово й назва Україна" й коли автор не хотів сам запускатися в теорії, міг зовсім добре використати те, що вже було надруковане щодо цього питання в 1951 р. В зв'язку з цим треба теж жалкувати, що автор не подав якоїсь розв'язки для різноголосся: украінус, украінікус, укріненсіс, укрінієнсіс, що його подибуємо в українських публікаціях, чи латинізованих назвах установ, товариств, тощо.

Помилок, чи недоглядів назагал мало. Відмітимо: стор. 203 — праслов. має бути ворна — ворн, а не врана — вран; стор. 317 — сцслов. прьвий, не: первий і взагалі тут „ь" (а не „йор", як у тексті); те саме на стор. 557: ссмь (не „йор"), тощо.

Треба щиро привітати працю проф. Стецюка й побажати, щоб він докінчив її й видав ще й третій, останній том про складню.

Яр. Рудницький

В Ірвінґтоні відбувся похорон пастора Василя Кузева

Ірвінґтон. — В суботу 26 липня ц. р. у вщерть переповненій Першій українській Пресвитерській Церкві при 36 Гаррісон Пл. в Ірвінґтоні, Н. Дж., відбулись похоронні відправи над відкритою домовиною осоновопоожника Українського Протестантського Руху й голови Українського Євангельского Об'єднання Північної Америки, пастора Василя Кузева. Відправою проводив кол. голова Пресвитерії в Нюарку, пастор д-р Артур Нортвуд, який підкреслив трудність ведення Богослужби в двох мовах та водночас вказав на таку милозвучність української мови, що й англійський слухач розуміє характер й інтенцію співаних по-українськи релігійних пісень. У свому посмертному слові він відзначив головно ту скромність покійного пастора, що диктувала йому відмовлятися від різних публічних виступів і почестей. В англійській відправі взяв участь теперішній голова Пресвитерії в Нюарку, пастор Ліліян МекГі. З українського боку у відправі взяли участь пастор Лев Бучак із Гемілтону, Канада, пастор Іван Яцентій з Ошави, Канада, та пастор Володимир Боровський з Дітройту. Цей останній виголосив теж патріотичну проповідь на Голівудському цвинтарі в Юніон, Н. Дж., де спущено домовину до родинного гробівця Покійного. Покійного пращав також проф. Жабко-Потапович від Біблійного Товариства, де вони обидва тісно співпрацювали в Комісії над українським перекладом Святого Письма. Співав у церкві мішаний хор під управою Ю. Кириченка (мол.), який виконував теж партії на орґанах.

Посмертні згадки появилися в англомовній пресі в Нюарку і в „Н. Й. Таймсі".

Д-р Н. Лукіянович про цікавий випадок автоскопічної галюцинації

Шикаґо. — Український лікар, д-р Нарциз Лукіянович, який працює в шпиталі в Брістолі, в Англії, друкує в серпневому числі „Архівів Неврології і Психіятрії", органу Американського Лікарського Товариства, статтю про цікавий вопадок автоскопічної галюцинації пані А, яку він лікував. Ця 56-річна жінка (емеритована вчителька) після похорону свого чоловіка побачила в своїй хаті якусь жінку, яка була одіта в такий самий плащ, сукню, капелюх і вуальку, що й вона сама. Навіть руки обох жінок були діткнулися. Коли пані А поглянула на лице „іншої" жінки, ствердила, що вона бачить себе саму, немов у дзеркалі, хоч в кімнаті не було дзеркала. Лікарі вияснюють, що це „правдива історія" так званої автоскопічної галюцинації, під час якої „людський організм кидає свою власну картину в зоровому просторі". Д-р Нарциз Лукіянович стверджує, що пані А положилася була до ліжка, закрила очі, і тоді інша пані А зникла, а під час того їй було легше, немов би „життя її астрального тіла" входило в неї. Такі галюцинації мають і хворі і зовсім здорові люди, і проти них немає ліку.

Український Телевізійний Комітет працює

Нюарк. — 14-го червня відбулося засідання Українського Телевізійного Комітету в приміщенні Української Централі в Нюарку. Голова Комітету п. Мирон Леськів інформував про роботу проведену досі та про завдання і пляни на найближче майбутнє. Комітет комплетує склад комісій, йде підготовча праця над статутом — в найближчому часі почнеться акція збирання фондів.

П-ні Ольга Дмитрів подала цікаву інформацію про працю продукційної комісії. Ця комісія відбула уже кілька нарад і має загально накреслений проєкт кількох телевізійних передач. Особливе зацікавлення і живу дискусію викликав проєкт програми присвяченої роковинам бою під Полтавою, що припадають на 1959 рік. Усі оцінювали, що похід Карла XII на Росію, бій під Полтавою і сама особа гетьмана Мазепи, популярного колись в цілій Европі, повинні б викликати зацікавлення широкого американського глядача.

Після закінчення внутрішньої організаційної роботи, Комітет плянує широку громадську акцію в осінньому сезоні.

О. Л.

● **У стейті Ню Йорк** — як і в інших стейтах — відбувається завзята закулісова кампанія за партійне визначення кандидатур на становища губернатора і сенаторів. Найбільші шанси стати республіканським кандидатом на губернатора має мультимільйонер, філянтроп і кол. дипломат — Нелсон А. Рокфеллер. Його найповажнішим суперником є кол. голова крайового республіканського комітету — Голл. Колишній демократичний секретар летунства Томас К. Фінлеттер змагається з колишнім генеральним поштмайстром Джеймсом Фарлі за призначення від Демократичної партії кандидатом на сенатора.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

В Ню Йорку почалася 8-денна Конвенція Свідків Єгови

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю 27го липня почалася на двох великих спортових площах Стадіон і Поло Гравндс 8-денна Конвенія Свідків Єгови, в якій має взяти участь коло 180,000 людей, в тому 35,000 з заморських країн. — Вірні прибули на конвенію різними засобами транспорту: двома окремими кораблями, 65-ти літаками, 8-ма окремими поїздами і 18,000 авт. Впродовж однієї години прибуло 120 автобусів. В цілому світі є 719,000 членів секти „Свідки Єгови", і живуть вони в 164 країнах. Вони вірять, що Христос обняв владу в небі щотільки в 1914 році, і тоді настав початок кінця влади Сатани. Згідно з їхньою вірою 144,000 їх визнавців піде до неба, де будуть „нареченими Христа", а решта їхніх вірних будуть жити в щасті на землі, з якої зникне все зло. Вони є проти трансфузії крови, бо вважають це звичайним кровопролиттям, проти військової служби, хоч і не є пацифістами (їм вільно воювати тільки з Божого наказу), проти вшановування державних прапорів і ін.

Карпатський Дослідний Центр.

На останніх нарадах в Стемфорді, Конн., устійнено завдання Карпатського Дослідного Центру. Важливіші постанови передаємо в пресі для інформації широкого загалу.

1) Досліджувати й збирати матеріяли й публікації:

а) в справі поселення перших іміґрантів із Закарпаття, економічні підстави їх побуту та участь в економічному розвитку;

б) про участь американських русинів у культурно - мистецькому житті ЗДА та про їх культурно - національний і церковно - релігійний розвиток в новій країні поселення;

в) про старання й організацію різних акцій в справі визволення братів у старому краю після першої і другої світової війни та забезпечення для них свобідного життя;

г) щодо реакції в справі національного відродження і державно - політичних змін в роках 1938-39, як теж і після тих загально відомих історичних подій включно з окупацією в роках 1939-44 та „возз'єднання" в 1945 р.

2) Переховувати всі зібрані матеріяли й публікації в окремій бібліотеці згл. архіві, а важливіші документи ужити як експонати до постійної музейної виставки, улаштування якої включено в програму.

3) Відбувати конференції й доповіді, щоб насвітлити певні проблеми з уваги на відношення американських русинів, згл. їх установ до культурно - національного відродження на Закарпатті.

4) Улаштовувати товариські зустрічі з представниками різних організацій закарпатчан та їх пресових органів, чи окремими громадянами, в цілі зближення та обміркування можливої співпраці на полі культурного чи мистецького життя.

5) Карпатський Дослідний Центр буде користуватися устаткованням Українського Інституту Америки, 2 Іст 79-та вулиця, Ню Йорк, 21, Н. Й.

6) У всіх справах, по інформації слід звертатися на адресу:

Carpathian Research Center
2 East 79th Street
New York 21. N. Y.

Організаційний Комітет

З НОВИХ ЖУРНАЛІВ

● **В Дні Зелених Свят.** Одноднівка. Видала Інк Броди — Лев, Ню Йорк, 1958, ст. 54.

● **Світло.** Рік XXI, червень 1958, Торонто, 1958, ч. 6 (426) ст. 48.

● **Листи до Приятелів.** Ч. 6. Рік VI. Червень 1958, Ню Йорк. ст. 18.

● **Наша Школа.** Рік II, ч. 6 (10), червень—липень—серпень 1958. Филаделфія, 1958, ст. 8.

● **Пороги.** Література, культура, мистецтво, наука. Рік VIII. Ч. 11 (77). Буенос Айрес, 1957. ст. 80.

● **Вісник.** Рік XII, ч. 6 (116), червень 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 32.

● **Біблос.** Червень 1958, ч. 6 (38), місячник, Ню Йорк, 1958, ст. 16 (Циклостиль).

● **Самостійна Україна.** Рік XI, червень 1958, ч. 6 (114), Ню Йорк, 1958, ст. 28.

● **Наша Культура.** Літературний та популярно - науковий додаток до „Нашого Слова". Варшава, ч. 1, травень 1958, ст. 16.

● **Віра й Культура.** Рік XXI, ч 8 (56), червень, 1958, Вінніпеґ, ст. 32.

● **Сурмач.** Рік 4, ч. 1 (10), квітень—травень, 1958, Лондон, 1958, ст. 32.

● **Український Місіонар у Бразилії.** Рік 23, ч. 5, травень 1958, Прудентополіс, 1958, ст. 16.

● **Жіночий Світ.** Рік IX, ч. 6 (102), червень, 1958, Вінніпеґ, ст. 24.

● **Вісті** Братства кол. вояків І УД УНА. Рік IX, ч. 3—4 (89-90), Мюнхен, 1958, ст. 64.

● **Українська Літературна Газета.** Рік IV, ч. 7 (37), липень, 1958, Мюнхен, 1958, ст. 10.

● **Католицька Акція.** Рік IX, ч. 5-6 (96-97). Едмонтон, Алберта, травень — червень, 1958, ст. 12.

● **Рідна Школа.** Рік IV, ч. 2 (3,), травень, 1958, Торонто, 1958, ст. 32.

● **Наше Життя.** Рік XV, ч. 6 Червень 1958. Филаделфія, 1958, ст. 32.

ТАРЗАН, ч. 4099. Співпрацюйте з нами, бо інакше!

FOLLOWING CASEY'S INSTRUCTIONS, SOMA, THE SCOUT, PRECEDED THE RIFLEMEN UP THE TRAIL—BUT HE FAILED TO SEE THE HIDDEN APE-MAN—

AND SOON A SNARLING VOICE PARALYZED HIS LIMBS. "A WRONG MOVE SENDS AN ARROW THROUGH YOUR BACK--NOW SIGNAL CASEY THAT ALL IS CLEAR!"

Згідно з інструкціями Кейсі, розвідач Сома ішов попереду стрільців угору стежкою... Але він не завважив мавполюда, який сховався в розколині.

І раптом сердитий голос спаралізував усі члени його тіла: — Як тільки ти ворухнешся, я пускаю стрілу в твою спину. Тепер дай знак Кейсі, що все в порядку!